

38. Lege folio 7 de diuisione li 1 ca 2 qui vult id
Coto dycindite in inuila li 1 ca 4
quia esse nolunt bibant li 1 ca 4 — Continus folio 87

De ingratitude lege valer li 5 ca 3 in pforationem folio 91

M

M. Valentinus ^{hug} olim pastor
Ecclesie Bretinensis
1610.

Marci Cullii
Ciceronis pro Rege
Deiotaro Dia-
tio.

IOANNES ARNOLDVS BER-
GELLANVS AD CANDL-
DVM LECTOREM.

Sunt, qbus ingenii dotes natura negavit
Et steriles Musas iūxit Apollo quib⁹,
Hi negligūt sc̄ti q̄cqd veneranda vetustas
Prodidit, effigēs normā ea turba nouā,
Quicqd in arētes fauces furor īgerit ater
Obtrudunt populo s̄ape legenda rudi.
Fabricat hic nugas, hic sesqpedalia verba
Proiicit, applaudet pectoris inq̄ sinu.
Has, si pect⁹ hēs lector, fuge, diffuge, Syr-
Et patrię patris littora tuta pete. (tes,

J. G. L.

MARCI TVLLII CICERONIS,

reipu. cum os videbā, & verba audiebā, nō tam af-
 fictā regiam cōditionē dolebā, quā de fortunīs cō-
 munib⁹ extimescebā. Nā cum more maiōꝝ de ser-
 uo in dñm, ne tormētis quidē queri liceat, in qua q-
 stione dolor veram vocem elicere possit, etiā ab in-
 uito extortus est seruus, qui quē in aculeo appellas-
 se nō posset, eum accusat solutus. Perturbat me C-
 Cæsar etiā illud interdū, quod tñ cū te penit⁹ recog-
 noui, timere desino. Re em̄ iniquū est, sed tua sapiē-
 tia fit æquissimū. Nā dicere apud eum de facinore,
 cōtra cuius vitā cōsiliū facinoris iniisse arguare, si-
 per se ipsum cōsideres, graue est. Nemo em̄ fere est,
 qui sui periculi iudex nō sibi se æquiorē, q̄ reo præ-
 beat. Sed tua Cæsar prætās singularisq̄ natura hūc
 mihi metū minuit. Nō em̄ tam timeo, qd tu de rege
 Deiotaro, quā intelligo qd de te cæteros velis iudi-
 care. Moueor etiā loci ipsius insolētia, q̄ tantā caus-
 sam quāta nulla vnq̄ in disceptatiōe versata est, di-
 co intra domesticos parietes, dico extra conuentū
 & eā freqnētiā, in q̄ oratorū studia mīti solēt, in tuis
 oculis, in tuo ore, vultuq̄ acquiesco. te vnū intueor,
 ad te vnū oīs meā spectat oratio, quē mihi ad spem
 obrinēdę veritatis grauissimā sunt, ad motū animi,
 & ad oēm impetū dicēdi cōtentionēq̄ leuiora. Hāc

*ficta iam est
 quæ dominorum
 nunc regere
 non possunt
 etiam quæ
 antea
 obliuisci solent
 De hoc omni Cæsari
 maxime sibi quibus
 et obstringit
 vel qd a iusto timore
 de alio quædam
 timere debent, vel qd
 qd gratia sum
 alio compunctus
 panem equi somni
 fieri vel qd alio
 no tam Deiotari
 cum in pugnā
 qua ad salutem
 dimittit. Quæ
 nem qd videtur per
 tunc dicit qd
 ad Cæsarem
 homo dicit qd
 principis fere*

*Omnia
 videns
 Ranorum
 subingit
 aut appi
 marebat
 Dicitur
 ubi non du
 qd videtur
 appi apio
 missetur
 Ad difficult
 hanc causę
 apponazū
 dicit
 hanc ad
 pinciniū
 appi qd
 videtur qd in
 hoc extitit
 auctor Ci
 no in ara
 no qd Mar
 ro Marcol
 qd Plū h 7*

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

em C, Caesar causam, si in foro dicerem, te eodem audiente & disceptante, quantam mihi alacritatem P. R. percursus afferret? Quis enim civis ei regi non faueret, cuius omnem aetatem in P. R. bellis consumptam esse meminisset? Spectarem Curiam, intuerer foras, coelum desuper testarer ipsum, sic, cum & deorum immortalium, & P. R. & senatus beneficia in regem Deiotarum recorderer, nullo modo mihi deesse posset oratio. Quae quoniam angustiora parietes faciunt, actioque causae maxime debilitat loco, tuum est Caesar, qui per multis saepe dixisti, quid nunc mihi animi sit, ad te ipsum referre. quo facilius, tum aequitas tua, tum audiendi diligentia minuatur hanc perturbationem meam. Sed antequam de accusatione ipsa dico, de accusatorum spe pauca dicam. Qui cum videant, neque ingenio, neque usu atque exercitacione rerum valere, tamen ad hanc causam non sine aliqua spe & cogitatione venerunt, iratum te regi Deiotaro fuisse non erant nescii. Affectum illum quibusdam incommodis & detrimetis, propter offensionem animi tui, meminerant, teque cum huic iratum, tum sibi amicum fuisse cognouerant. Cumque apud ipsum te, de tuo piculo dicerent, fore putabant, ut in exulcerato animo facile fictum crimen consideret. Quamobrem hoc nos primum metu Caesaris per fidem & constantiam & clementiam tuam libera, ne residere in

Curiam subuenit
quare ad hunc statum
venimus deinde tenenda
sunt q. inter pariter
et p. r. extra quibus
populi dicit
sunt sibi iudice fano
rem a p. r. r. i. i. i.
Beneficia in p. r. r. r.
pando
sunt in t. m. l. u. s. t. a.
p. r. O. r. a. t. o. r. u. m.
L. f. a. b. i. u. m. p. o. r. t. i.
r. o. m. b. r. a. t. o. r. u. m.
apud h. g. y. p. e.
Adunt am. p. r. a. t. o. r. u. m.
m. g. l. e. m. p. t. u. m. t. e. o. d. i. u. m.
q. u. o. n. e. r. i. n. g. e. n. i. o. n. e. r.
r. e. p. t. i. d. i. c. e. n. t. u. r. v. i. r. i.
tate, q. p. l. a. C. a. e. r. i. o.
m. d. e. i. o. t. a. r. u. m. v. i. a. f. i. c. t. o.
h. u. i. c. p. r. o. p. t. e. r. u. m.
p. a. r. o. n. e. m. d. i. c. i. t.
m. p. a. r. t. e. r. e. q. u. i. a. d. e. m. e.
r. u. t. e. i. r. e. p. t. e.
In augeat hoc loco
exulcerato de gestis
benoigen
pos gestis

A. iij.

fides dicta q. id fiat q. r. p. o. n. d. i. m. u. s.

virtutis quibusdam Caesaris obsequio, Praxip quo minimo offere
comparacione loquens Deiotaro O. l. i. u. s. i. d. i. m. i. s. s. i. m. o. i. n. a. p. p. o. s. t. u. m.

Repetitio huiusdem verbi
que non fuerit solus
amplificationis hoc
loco et cum quibus
non movet

MARCI TVLLII CICERONIS,

te vllam partem iracundiæ suspicemur. p dexteram
istam te oro, quã regi Deiotaro hospes hospiti por
rexisti, istam inquam dexteram, nõ tam in bellis &
in prelijs, quã in pmissis & fide firmiorẽ. Tu illius
domũ inire, tu vetus hospitiũ renouare voluisti, te
eius dii penates acceperunt, te amicum & placatum
Deiotari regis aræ fociq; viderunt. Cum facile exo
rari Cæsar, tum semel exorari soles. nemo vnq; te
placavit inimicus, qui vllas resedisse in te simulta
tis reliquias senserit, Quanc; cui sunt inaudita de
Deiotaro querelæ tuæ? Nunq; tu illum accusauisti
vt hostem, sed vt amici officio parũ functũ, quod
ppensior in Cn. Pompeii amicitia fuisset, q; in tua.
Cui tñ ipsi regi veniam te daturũ fuisse dicebas, si tu
auxilia Pompeio, vel si etiã filiũ misisset, ipse tñ ex
cusatione ætatis vsus esset. Ita, cum maximis eum
de rebus liberares, pparuã amicitia culpam relinq
uebas. Itaq; nõ solum in eum nõ animaduertisti,
sed omni metu liberauisti, hospite agnouisti, Regẽ
reliquisti. Neq; em ille odio tui pgressus est, sed er
rore cõmuni lapsus est. Is rex quẽ senatus hoc noie
sape honorificentissimis decretis appellauisset, qd
eum illum ordinẽ ab adolescẽtia grauissimũ sanctis
simũq; duxisset, iisdem rebus est perturbat; homo

phi h 7 de deinde
rationem que ut
Curi et fabius docent et
ordines sequitur hoc loco
maxime in quo Curi et
quibus nihil quodam
sunt pperet Maximo
pinedat Cæsarem edore
at de iure utriusque
deuotio vultu plerumq;
reperens tunc no parum
distindit in tunc deuotio
in artem ut plerumq;
restat in pompeio qd
q; pperet a Cæsare est
Dignus reddet Causas
et paribus vultu reho
no pompeium pperet qd
deuotio
odio in et odio tunc vultu
lancis vultu est in pperet
odio in

Hic Vera narratio Secunda pars restorue incipit
Nam Deuotio ut plerumq; in pompeio testat; ipse in
castra pompeii venit atq; in arbor; descendit. ipse tñ ex pperet

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

liberatus, sed etiam honore amplissimo ornatus, arguit domi te suae interficere voluisse, quod tu (nisi eum furiosissimum iudicas) suspicari pfecto non potes. Ut em̄ omittam, cuius tanti sceleris fuerit in cōspectu deorū penatiū necare hospitem, cuius tantae importunitatis oīm gentiū, atq; oīs memoriae clarissimū lumen extinguere, cui⁹ tantae ferocitatis victorem orbis terrarū nō extimescere, cuius tam inhumani & ingrati animi, a quo rex appellat⁹ esset, in eum tyrannus inueniri. Ut haec omittam, cui⁹ tanti furoris fuit, oēs reges, quorū multi erant finitimi, oēs socios, oēs liberos populos, oēs puincias, omnia deniq; oīm arma, cōtra se vnum excitare? Quoniam ille mō cum regno, cum domo, cum coniuge, cum charissimo filio distractus esset, tato scelere nō mō pfecto, sed etiā cogitato? At credo haec homo inconsultus & temerarius nō videbat, quis cōsiderator illo? quis rector? quis prudētior? quanq; hoc loco Deiotarū nō tam ingenio & prudētia, quā fide & religione vitae defendendū puto. Nota tibi est homis pbitas C. Caesar, noti mores, nota cōstantia. Cui porro (qui mō populi Romani nomē audiuit) Deiotari integritas, grauitas, virtus, fides, non audita est? Quod igit facinus nec in hoīem imprudentem

B

1514
 Iungat hoc loco qd
 iudicis C. Caesaris p̄sidentis
 qd p̄ri a Deiotaro non
 factus esse, idq; potis
 simum p̄ probabili,
 qd honeste, p̄inde
 na, fide, & q̄m
 eius q̄m dicit:
 Probat qd com p̄o
 bile p̄ fidei in ar
 liqua dicitur
 qd agit om̄ iust
 tyranus nō oīm
 volūta

Omnes p̄vni
 p̄vni appellat
 requirit p̄vni
 imperii p̄vni
 p̄vni dicit vni
 et pompeij: a p̄
 nil t̄ vni et dicit

[Marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'Deiotari', 'C. Caesar', and 'om̄ iust']

MARCI TVLLII CICERONIS

cadere posset, ppter metū pntis exitū, nec in facino
rosū, nisi esset idem amētissimus, id vos, & a viro
optio, & ab hoīe minime stulto cogitatū esse cōfin
gitis? At quā nō mō nō credibiliter, sed nō suspitios
se quidē. Cū (inqt) in castellū Luceiū venisses, & do
mū regis hospitis tui diuertisses, loc^o erat quidā, in
q̄ erant ea cōposita, qbus te rex munerare cōstitues
rat, huc te e balneo priusq̄ accūberes ducere vole
bat. Ibi em̄ erant armati, q te interficerēt, in eo ipso
loco collocati. En crimen, en causa, cur regē fugitis
uus, dñm seru^o accuset? Ego me hercule Caesar inis
tio (cum est ad me ista causa delata) Philippū medicū
cum serūū regiū, q cum legatis missus esset, ab ipso
adolescēte existimaui esse corruptū, hac suspitione
sum p̄cussus. Medicū indicem subornauit, fingit vi
delicet aliqd crimē veneni, & si a veritate longe, tñ a
cōsuetudine criminādi nō multū res abhorrebat.
Quid ait medicus? Nihil de veneno. At id fieri po
tuit, primo occultius in potiōe vel cibo, deinde etiā
impunius fit, qd cum est factū, negari pōt. Sed si pa
lam te iteremisset oīm in se gentiū nō solū odia, sed
etiā arma cōuertisset: si veneno, Iouis illius qdē ho
spitalis numē nūq̄ cælare potuisset, homies vero
fortasse cælasset. Quod igit̄ & occultius conari, &

Confutans impetū
quā ut p̄firmatione
nostra firmum
ut huc aduē
cū in castellū
at uellū

verba
Cōstitū parū
q̄ munit
Cōstitū parū
ad indignitē
ut ut
q̄ munit
legati fūit
deici

Argumentū
ex cōfessione
neglecta & omīsa

Locus a phabali
debetur
postea armatis
p̄t̄ munit

Contrariū utitur
fante p̄firmat
tūm qui madi
aliois robur
omīni fore
p̄t̄ munit

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

efficere cauti^{demum} potuit, id tibi & medico callido & ser-
uo (vt putabat) fideli nō credidit: de armis, de ferro, de
de insidiis cælare te noluit? At quam festiue crimen
contexitur. Tua te (inquit) eadē quæ semp fortuna
seruauit. Negauisti tum te inspicere velle. quid pos-
stea? An Deiotarus rex illo tpe nō pfecta re continuo
dimisit exercitū? Nullus erat ali^{non} insidiādi loc^{non}? At
eodē te cum cænauisses rediturū dixeras. Itaq; fecis-
sti, horam vnā aut duas eodē loco armatos, vt col-
locati fuerant, retinere magnū fuit? cum in cōuiuio
comiter & iucunde fuisses, tum illuc iuisti vt dixe-
ras. Quo in loco Deiotarū talem erga te cognouis-
sti, qualis rex Attalus in P, Africanū fuit, cui magis
nificentissima dona (vt scriptum legimus) vsq; ad
Numantiā misit ex Asia, quæ Africanus inspectan-
te exercitu accepit. Qd' cū pns Deiotarus regio &
anio & more fecisset, tu in cubiculū discessisti. Obse-
cro Cæsar repete tps illi^{quo} mēoriā, pone illū añ ocu-
los diē. Vult^{quis} hoīm te intuētū atq; admiratiū recor-
dare. Num q̄ trepidatio? num q̄ tumult^{factus}? nū qd nisi
moderate, nisi quiete, nisi ex hominis grauissimi &
sanctissimi disciplina? Quid igitur causæ excos-
gitari potest, cur te lautum voluerit, cœnatum
noluerit occidere? In posterum (inquit) diem

B n

Heronre e' auz stomach a
verba accusatoris
Aduersariū
Argumenta
Exemplo non probat
Attalus Pergami
num rex populi Ro-
manū amicus
fuit, quippe qui Asia
liberam testamenti
populi Romanū lega-
uerat hui in 59
Oxyromus
Lianus appellatur,
is em t Cæsar quum
t Numantia dicitur
t vniuersitas vbi
manus inquit
fuit aucto hui dicit
t Cæsar in Panis
expulso scabre t

MARCI TVLLII CICERONIS,

distulit, vt cum in castellum Luceium ventū esset, ibi cogitata pficeret. Nō video causam loci mutandi, sed tñ acta res crimiose est, cum, inquit, mouere te post cœnam velle dixisses, in balneum te ducere cœperunt, ibi em̄ erant insidiæ. At te eadem illa fortuna tua tunc seruauit. In cubiculū te ire malle dixisti. Dii te pdant fugitiue, ita nō mō nequā & improbus, sed fatuus & amens es. Quid? ille signa ænea in insidiis posuerat, quæ e balneo in cubiculū trāsterri nō possent? Habes crimina insidiarū, nihil em̄ dixit amplius. Hor. (inquit) eram cōsciū, Quid tū? ita demens ille erat, vt eum, quē consciū tāti sceleris haberet, a se dimitteret? Romā etiā mitteret? vbi & inimicissimū sciret esse nepotē suum, & C. Cæsare cui fecisset insidias. præsertim cum is vnus esset, q̄ posset de absente se vindicare? Et fratres meos (inquit) quod erant cōscii, in vincula cōiecit. Cum igit̄ eos vinciret, quos secum habebat, te solutū Romā mitebat, qui eadē scires, quæ illos scire dicis. Reliqua pars accusationis duplex fuit. Vna est, regem semp̄ in speculis fuisse, cum a te esset anio alieno. Altera, exercitū eum cōtra te magnū cōparasse. De exercitu dicam breuiter vt cætera. Nunq̄ eas copias rex Deiotarus habuit, quib⁹ inferre bellum popu. Ro.

*Dei quorum Regnum
viam pficitur*

*Impugnatio ob impudens
miserationem p̄m
p̄mima q̄ Ciceronis*

*Argumenta in Cicerone
Amore approbationis
Est in ista approbatio
que utimur ad exteriū
proprietatem aut gloriā
tu aut in futurū*

*Dumtaxat horum
fuit vtrumque post
quodam suspensionem
purpura etiam,
p̄mima horum de ex
quo p̄mima dicitur
vtrum: Sporulum
et p̄mima et q̄m
vna significationem
dicitur inquit vtrum*

*Compa
rare ex
istim
Confusa
vbi p̄m
vnum dicitur
p̄mima*

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

posset, sed quibus fines suos ab excursionibus hos-
tium & latrocinis tueret, & imperatoribus nostris
auxilia mitteret. Atque antea quidem maiores copias
alere poterat, nunc exiguas vix tueri potest. At misit
ad Caelium nescio quem, sed eos quos misit, quod ire
noluerunt in vincula coniecit. Non quare quam verisi-
mile sit, aut non habuisse regem quos mitteret, aut
eos qui missi essent, non paruisse, aut qui dicto audien-
tes in tanta re non fuissent, eos vincidos potius quam nes-
citos voluisse. Sed tamen cum ad Caelium mittebat, utrum
causam illam victam esse nesciebat? An Caelium istum
magnum hominem putabat? quem profecto is, qui optime nos-
tros homines novit, vel quia non novisset, vel si novisset
contemneret? Addidit etiam illud, equites non opti-
mos misisse. Veteres credo Caesar, nihil ad tuum equi-
tatum, sed misit ex iis quos habuit, electos. Ait etiam (ne-
scio quem) ex eo numero servum iudicatum. Non arbitrator,
non audiui, sed in eo etiam si accidisset, culpam regis nul-
lam fuisse arbitraber. Alieno autem a te animo fuit,
Quomodo? Quia speravit (credo) difficiles tibi Alexan-
dria fore exitus, propter regionis naturam & fluminis.
A teo ipso tempore pecuniam dedit, exercitum aluit, quem
Asia prefecerat, ei nulla in re defuit, tibi victori non
solum ad hospitium, sed ad periculum etiam atque ad aciem

B iij

Substantia, quae Caelium
ca quo aduersarius dixit
Primum subiecit, deinde p
comparationem affert

Quod si quid peritum
evident, quid dicant
aduersarius? Si non ob-
temporasset, ut Vlass
ette Vlass, cuius
reba gerisset

Non si Vlasset Gumi-
nim esse videretur
certum, Vlasset ad eum
mississet, ut Vlasset
non mississet Gumi-
milio mississet:

Si in eum Vlasset, bene
exercitum stantem libe-
tyominis

Altera pars futurioris
quod probat Caelium ex parte
Deiotarum utique cum alie-
no aduersus se parte dano
fuisse:

Verba
aduers
amum

quod
fuit
amum

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

stum, seuerū, grauem, magnanimū, largum, benefis
cum, liberalē: hæ sunt regia laudes, illa priuata est.

Vt volet quisq; accipiat. Ego tñ frugalitatē, id est,
modestiā & temperantiā virtutem esse maximā ius

dico. Hæc in illo est ab ineunte ætate, tum a cuncta
Asia, tum a Magistratibus Legatisq; nostris, tum

ab equitib; Ro, qui in Asia negociati sunt, p̄specta
& cognita. Multis ille quidē gradibus officior; ers

ga remp. nostrā ad hoc regiū nomē ascendit. Sed ta
men quicqd a bellis P, R, vacabat, cum hoib; no

stris cōsuetudines, amicitias, res, rationesq; iunge

bat, vt nō solum Tetrarcha nobilis, sed optimus
paterfamilias, & diligentissimus agricola, & pecua

rius haberetur. Qui igitur adolescens nondum
tanta gloria præditus, nihil vnquam nisi seuerissis

me & grauissime fecerit, is ea extimatione, eaq; æta

te saltauit? Imitari potius Castor aui mores disci

plināq; debebas, quā optio & clarissimo viro fugiti

ui ore maledicere. Quod si saltatorē auum habuiss

es, neq; eū virū vnde pudoris pudicitiaq; exēpla
peterent, tñ hoc maledictū minime in illā ætatē con

ueniret. Quibus ille studiis ab ineunte ætate se ima

buerat? non saltandi, sed bene vt armis, optime vt
equis vteretur, ea tñ illum cuncta iam ætate exacta

Handwritten notes in the right margin:
 frugalitas est...
 modestia...
 temperantia...
 virtutem...
 maxima...
 ius...
 dico...
 hæc...
 in illo...
 ab ineunte...
 ætate...
 tum a cuncta...
 Asia...
 tum a magistratibus...
 legatisq; nostris...
 tum ab equitibus...
 Ro qui in Asia...
 negociati sunt...
 p̄specta & cognita...
 multis ille quidem...
 gradibus officiorum...
 erga remp. nostram...
 ad hoc regium nomen...
 ascendit. Sed tamen...
 quicquid a bellis...
 P, R, vacabat...
 cum hominibus nostris...
 consuetudines, amicitias...
 res, rationesque iungebat...
 ut non solum...
 Tetrarcha nobilis...
 sed optimus paterfamilias...
 & diligentissimus agricola...
 & pecuarius haberetur...
 qui igitur adolescens...
 nondum tanta gloria...
 præditus, nihil unquam...
 nisi seuerissime me...
 & grauissime fecerit...
 is ea extimatione...
 eaque ætate saltauit...
 imitari potius...
 Castor aui mores...
 disciplinamque debebas...
 quam optio & clarissimo...
 viro fugitiui ore...
 maledicere. Quod si...
 saltatore auum habuisses...
 neque eum virum...
 unde pudoris pudicitiaque...
 exempla peterent...
 tamen hoc maledictum...
 minime in illam ætatem...
 conueniret. Quibus ille...
 studiis ab ineunte ætate...
 se imbuerat? non saltandi...
 sed bene ut armis...
 optime ut equis vteretur...
 ea tamen illum cuncta...
 iam ætate exacta

Handwritten notes in the left margin:
 stum, seuerum, grauem, magnanimum, largum, beneficium, liberaliter: hæc sunt regia laudes, illa priuata est. Ut volet quisque accipiat. Ego tamen frugalitatem, id est, modestiam & temperantiam virtutem esse maximam ius dico. Hæc in illo est ab ineunte ætate, tum a cuncta Asia, tum a magistratibus legatisque nostris, tum ab equitibus Romanorum, qui in Asia negociati sunt, p̄specta & cognita. Multis ille quidem gradibus officiorum erga remp. nostram ad hoc regium nomen ascendit. Sed tamen quicquid a bellis P, R, vacabat, cum hominibus nostris consuetudines, amicitias, res, rationesque iungebat, ut non solum Tetrarcha nobilis, sed optimus paterfamilias, & diligentissimus agricola, & pecuarius haberetur. Qui igitur adolescens nondum tanta gloria præditus, nihil unquam nisi seuerissime me & grauissime fecerit, is ea extimatione, eaque ætate saltauit? Imitari potius Castor aui mores disciplinamque debebas, quam optio & clarissimo viro fugitiui ore maledicere. Quod si saltatore auum habuisses, neque eum virum unde pudoris pudicitiaque exempla peterent, tamen hoc maledictum minime in illam ætatem conueniret. Quibus ille studiis ab ineunte ætate se imbuerat? non saltandi, sed bene ut armis, optime ut equis vteretur, ea tamen illum cuncta iam ætate exacta

MARCI TVLLII CICERONIS,

defecerat. Itaque Deiotarum cum plures in equum sustul-
lissent, quod herere in eo senex posset, admirari so-
lebamus. Hic vero adolescens, qui me in Cilicia mi-
les, in Graecia comilito fuit, cum in illo nostro exer-
citu equitaret cum suis delectis equitibus, quos una
cum eo ad Pompeium pater miserat, quos concu-
sus facere solebat: quam se iactare? quam se ostentare? quod
nemini in illa causa, studio, & cupiditate concedere?
Cum vero exercitu amisso, ego, qui pacis semper auc-
tor fui, post Pharsalicum autem praelium suavor fuissem
armorum non deponendorum, sed abiiciendorum: hunc ad
meam auctoritatem non potui reuocare, quod & ipse arde-
bat studio ipsius belli, & patri satisfaciendum esse arbi-
trabatur. Felix ista domus Castoris, quae non impu-
nitatem solum adeptam sit, sed habeat accusandi etiam li-
centiam. Calamitosus Deiotarus, qui & ab eo qui in
iisdem castris fuerit, non modo a peregrinis apud te, sed
etiam a suis accusetur. Vos vestra secunda fortuna Cas-
stor non potestis sine propinquo calamitate esse con-
tenti: sint sane inimicitiae, quae esse non debebant. Rex
enim Deiotarus vestram familiam abiectam & obscuram
e tenebris in lucem euocauit. Quis tuum patrem ante
ea qui esset, quam cuius gener esset audiuit? Sed quam
uis ingratis & impie necessitudinis nomen repudias

*Castoria
In quo Casio gestulim
gestit.
Castorem Deiotari Meo
tem adolepcentem hunc
mimum & impudentem
cum Casio ostendit velle
nunc cum in iudicio
pari fuerit*

*In Cicero in
Prognostico Romae*

Deiostus verba

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

retis, tñ inimicitias hoim more gerere poteratis, nō
 ficto crimine insectari, nō expetere vitā, nō capitis
 arcessere. Esto, cōcedat hęc q̄q̄ acerbitatis & odii
 magnitudo. A deo ne, vt oīa vitæ salutisq̄ cōis, atq̄
 etiā hūanitat̄s iura violent? Seruū sollicitate verb̄s,
 spe, p̄missq̄ corrupere, abducere domo, cōtra dñm
 armare, hoc est nō vni p̄pinq̄, sed oib̄ familiis bel
 lū nefariū indicere. Nā ista corruptela serui si non
 mō impunita fuerit, sed etiā a tanta auctoritate ap̄
 pbata, nulli parietes nostrā salutē, nullæ leges, nula
 la iura custodient. Vbi em̄ id quod int̄ est, atq̄ nos
 strū impune euolare pōt, cōtraq̄ nos pugnare, fit in
 dñatu seruitus, in seruitute dñatus. O tpa, o mores.
 Gn. Domitius ille, que nos pueri Cōsulē, Censore,
 Pōtificē maximū vidim̄, cum tribun̄ pl. M. Scau
 rū principē ciuitatis in iudicium populi vocauisset,
 Scauricq̄ seruus ad eum clam domū venisset, & cri
 mina in dñm delaturū se esse dixisset, cōprehēdi ho
 minē iussit, ad Scauricq̄ deduci. Vide qd̄ intersit, etsi
 inique Castorē Domitio cōparo, Sed tñ ille inimi
 co seruū remisit. Tu ab auo abduxisti, ille i corrup
 tū audire noluit, tu corrupisti, Ille adiutorē seruū
 cōtra dñm repudiavit, tu etiā accusatorē adhibuisti,
 At semel iste est corrupt̄ a vobis? Nōne cum esset

C

*Expeto in sumis
 nam expeto vitam ut
 et lictore i remere
 expeto et de sudore expeto
 seruum alii & seruui
 in pui
 nulla quod lex est
 Libertatem solent
 loqui in vobis que
 omnes: nostros
 Continuo cum ex q̄
 hor vto adeo abesse
 sic: Abes, remittit
 in ad hore
 & pui
 in luro melle puitore
 in a m b r
 Confert enim facti do
 my laudat p̄m
 cum impio r̄p̄o
 more istis p̄m
 hūanitat̄s*

*Expeto in sumis
 nam expeto vitam ut
 et lictore i remere
 expeto et de sudore expeto
 seruum alii & seruui
 in pui
 nulla quod lex est
 Libertatem solent
 loqui in vobis que
 omnes: nostros
 Continuo cum ex q̄
 hor vto adeo abesse
 sic: Abes, remittit
 in ad hore
 & pui
 in luro melle puitore
 in a m b r
 Confert enim facti do
 my laudat p̄m
 cum impio r̄p̄o
 more istis p̄m
 hūanitat̄s*

MARCI TVLLII CICERONIS,

perductus, & cum tecum fuisset refugit ad legatos? Nonne
etiam ad hunc Gn. Domitium venit? Nonne audiēte hoc
Servio, Sul, clarissimo viro, quum casu apud Do-
mitium cenabat, & hoc T. Torquato optio adolescen-
te se a te corruptum, tuis promissis in fraude propulsum
esse confessus est: Quae est ista tam impudens, tam cru-
delis, tam imoderata inhumanitas? Iccirco in hanc
urbem venisti, ut huius urbis iura & exempla corrumpere-
res? domesticaque tua inhumanitate nostrae civitatis
humanitatem iniquares? At quam acute collecta crimi-
na? Blefamius (inquit) eius enim nomine optimi hominis nec
tibi ignoti, maledicebat tibi, Ad regem (inquit) scribere
solebat te invidiose tyrannum existimari. Statua in-
ter reges posita animis hominum vehementer offensis, plati-
di tibi non solere. Nonne intelligis Caesar ex urbanis
malivolorum fermuculis haec ab istis esse collecta? Ble-
famius tyrannum Caesarem scriberet? Multorum enim civium
capita viderat, multos iussu Caesaris vexatos, verberatos,
necatos, multas afflictas & eversas domos. Armatis militibus
refertum fore, Quae semper in civili victoria sensim, ea te
victore non vidimus. Solus (inquas) es C. Caesar, cuius in
victoria ceciderit nemo nisi armatus. Et quem nos liberi in
summa reipublicae libertate nati, non modo non tyrannum, sed etiam
clementissimum in viciis

Handwritten marginal notes in the upper left corner, including the name 'Domitium' and other illegible text.

Handwritten marginal notes in the middle left margin, including the name 'Blefamius'.

Handwritten marginal notes in the lower left margin, including the name 'Caesar' and other illegible text.

Handwritten marginal notes in the upper right corner, including the name 'Domitium'.

Handwritten marginal notes in the middle right margin, including the name 'Blefamius'.

Handwritten marginal notes in the lower right margin, including the name 'Caesar'.

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

toria videm^{us} ducē. Is Blesamio^{us} q^{ui} viuit in regno ty^{ran}
rānus videri pōt^{est}. Nā de statua q^uis q^uerit, vna p^{ro}sertim
cū tam multas videat^{ur}. Valde em̄ inuidēdum est ei^{us}
statuæ, cui^{us} tropheis nō inuidem^{us}. Nā si loc^{us} affert
iuidiā, null^{us} loc^{us} est ad statuā q^uā de rostris clarior. de
plausu autē q^uod rīdeā, q^uod nec desiderat^{ur} vnq^ua te est, &
nōnūq^u obstupefactis hoīb^{us} ipsa admiratōe cōp^{re}ssus
est, & fortasse eo p^{ro}termis^{us}, q^uia nihil vulgare te dig^{no}
nū videri pōt. Nihil a me arbitror p^{ro}termis^{us}. Sed ali^{quid}
q^uod ad extremā causē p^{ro}te reseruatū. Id autē aliq^{uod} ē, te
vt plane Deiotaro rēcoliet o^{mn}ino mea. Nō em̄ iā metuo
ne tu illi succēseas, illud vereor, ne tibi illū succēdere
aliq^{uod} suspicere, q^{uod} abest lōgissime mihi crede Cēsari.
Quid em̄ retineat p^{ro} te memit, nō q^{uod} amiserit, neq^{ue}
se a te mutatū arbitramur. sed cū existimaret a mul^{tis}
tibi multa esse tribuēda, q^uā min^{us} asseq^{ui} i altera p^{ar}te
potuisset, ea sumeres ab illo non recusauit. Et em̄ si
Antiochus magnus ille rex Asiæ, cum postea quā a
Scipione deuictus, Tauro ten^{us} regnare iussus esset,
oēmq^{ue} hanc Asiā, quæ est nunc puincia n^{ost}ra amisisset,
dicere est solitus: benigne sibi a P, Ro, esse factū
q^{uod} nimis magna p^{ro}curatiōe liberat^{us}, modicis regn^{is}
termis vteret. pōt multo facili^{us} se Deiotar^o p^{ro}solari.
Ille em̄ furoris multā sustinuerat, hic erroris. oīa
Deiotaro Cēsari tribuisti, cū & ipsi & filio nomē re

C ij

Alieni q^{ui} de statua
obscuro dicit soluit
Tropheis dicitur
prosertim in
statuibus et in
arbitrio fixa est
f. vlt. p. dicitur p^{ro}te
p^{ro}te p^{ro}te p^{ro}te
p^{ro}te p^{ro}te p^{ro}te
p^{ro}te p^{ro}te p^{ro}te

MARCI TVLLII CICERONIS,

giū cōcessisti. Hoc noīe retēto atq̄ cōseruato, nullū
beneficiū po, Ro, nullū iudiciū de se Senat^o iminu-
tū putat. Magno anio & erecto est, nec vnq̄ succū-
bet inimicis, ne fortunæ quidē. Multa se arbitrat, &
peperisse antea factis, & habere in anio atq̄ virtute
q̄ nullo mō possit amittere. Quæ em fortuna? aut
qs casus? aut q̄ tāta possit iniuria oīm impatorū de
Deiotaro decreta delere? Ab oīb⁹ em est ornat⁹, q̄
postq̄ in castris esse potuit p̄ ætatē, in Asia, Cappa-
docia, Pōto, Cilicia, Syria, bella gesserūt. Senat^o ve-
ro iudicia de illo tam multa tanq̄ honorifica, quæ
publicis P, R, lris monumētisq̄ consignata sunt, q̄
vnq̄ vetustas obruet? aut q̄ tanta delebit obliuio?
Quid de virtute eius dicā? qd de magnitudine anis-
mi, grauitate, cōstātia? Quæ oēs docti atq̄ sapiētes
summa, qdā etiā sola bona esse dixerūt, nq̄ non mō
ad bene, sed etiā ad beate viuēdū cōtentā virtutē es-
se. Hæc ille reputās, & dies & noctes cogitās, nō mō
tibi nō succēset (esset em nō solū ingratus, sed etiam
amens) verū oēm tranquillitatē & quietē senectutis
acceptā refert clemētiae tuæ. Quo qdē anio cum an-
tea fuit, tum nō dubito quin tuis lris quarū exēplū
legi, quas ad eum Tarracone huic Blesamio dedis-
sti. se magis etiā erexerit, ab omniq̄ solitudine ab

*Stem em per hunc
ratoro dicitur
honoratum in sola vir-
tute p̄mittit ut est
p̄d Cicero in
Fug. p̄ lina*

*Clemencie tue
q̄i barba q̄i dicitur*

*Hippania Citerior
magna in septem quin-
tuā dicitur dicitur
quædam: Tarraconensis: Cetera
q̄i dicitur: dicitur: P̄ dicitur: q̄i dicitur
- 3 - 3 4 dicitur in 3
Apud pholomen dicitur q̄i dicitur
est dicitur - q̄i dicitur*

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

straxerit. Iubes em̄ eum bene sperare, & bono esse animo, qđ scio te nō frustra scribere solere. Memini em̄ iisdē fere verbis ad me te scribere, meq; tuis lris bene sperare nō frustra esse iussum. Laboro equidē regis Deiotari causa, qđ cū mihi amicitia resp. cōciliauit, hospiciū volūtas vtriusq; cōiunxit, familiaritate cōsuetudo attulit, summā vero necessitudinē magna eius officia in me, & in exercitū meū effecerūt. Sed cū de illo laboro, tum de multis amplissimis viris, quib⁹ semel ignotū a te esse oportet, nec beneficiū tuū in dubiū vocari, nec hærere in anis hoīm sollicitudinē sempiternā, nec accidere, vt qđcūq; te timere incipiat eorū, qđ semel a te sint liberati timore. Nō debeo C. Caesar (quod fieri solet in tātis periculis) tentare, quonā mō dicēdo misericordiā tuā cōmouere possim, nihil opus est, occurrere ipsa solet supplicib⁹ & calamitosis, nulli⁹ orōne euocata. Proponē tibi duos reges, & id anio cōtēplare quod oculis nō potes, dabis pfecto misericordiā, quod iracūdiā negauisti. Multa sunt tuā clemētiē monumēta, sed maxie eorū incolumitates, quib⁹ salutē dedisti, Quæ si in priuatis gloriosa sunt, multo magis cōmemorabūt in regib⁹. Semp regiū nomē in hac ciuitate sanctū fuit, Sociorū vero regū & amicorum

C ij

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Darius rex Persarum' and 'Cum apud Crispanum in ex'.

*Argumentum a m...
Rationes hoc Cero
Romano em̄ in hyl ho
...
27 Dec 3*

PRO REGE DEIOTARO ORATIO.

ſctiſſimū. qđ nomē hi reges ne amitterēt, te victore
timuerūt. Retētū vero & a te pfirmatū, poſteris etiā
ſuis tradituros eſſe cōfido. Corpa vero ſua p ſalute
regū ſuorū hi legati tibi Regii tradūt, Hieras & Bleſ
ſamius & Antigonus, tibi nobiſq; oib⁹ iā diu noti,
eadēq; fide & virtute pdit⁹ Dorialus, q nup cū Hie
ra legat⁹ eſt a te miſſ⁹, tū regū amiciffimi, tū tibi etiā
pbati, vt ſpero. Exgre de Bleſamio, nunqđ ad regē
cōtra dignitatē tuā ſcripſerit. Hieras qđē cām oem
ſuſcipit, & crimib⁹ illis p rege ſe ſupponit rex, mēo
riā tuā iplorat, q̄vales plurimū. Negat vnq; ſe a te in
Deiotari Tetrachia pedē diſceſſiſſe, i primis finib⁹
tibi ſe pſto fuiſſe dicit, vſq; ad vltiōs pſecutū. Cū e
balneo exiſſes, tecū ſe fuiſſe. Cū illa mūera inſpexiſſe
ſes coenat⁹, cū in cubiculo recubiſſes, eandēq; aſſi
duitatē tibi ſe pbuiſſe poſtridie. Quāobrē ſi qđ eo
rū q̄ obiecta ſunt cogitatū ſit, nō recuſat, qn id faci
nus ſuū iudices. Quocirca C, Caſar velim exiſti
mes hodierno die ſentētiā tuā, aut cū ſūmo dedeco
re miſerrimā peſtē iportaturā eſſe regib⁹, aut inco
lumē famā cū ſalute. Quorū alter optare aliorū cru
delitatis eſt, alterū cōſervare clementiā tuā.

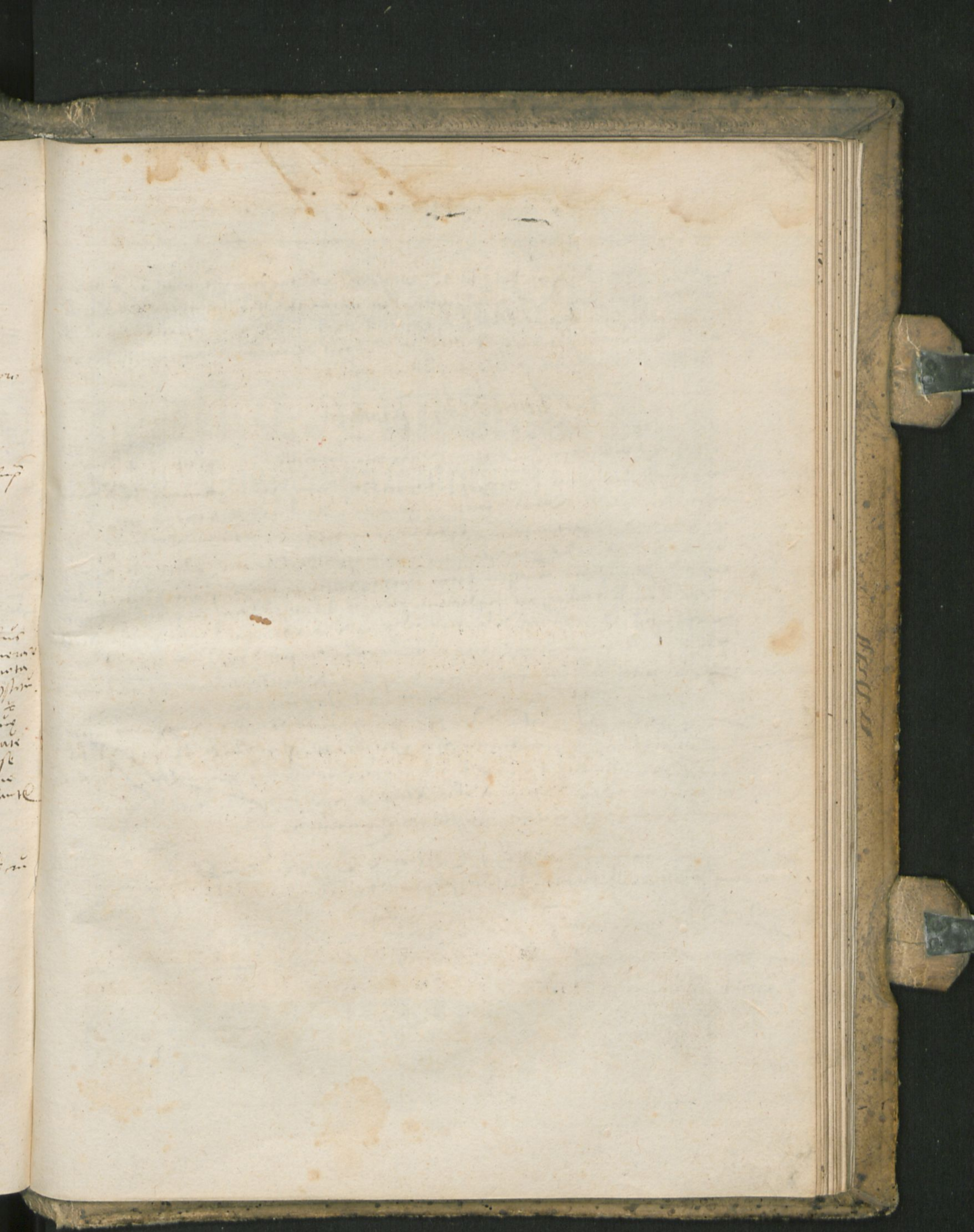
¶ Lipſiæ, apud Melchiorem Lottherum
Anno &c. M. D. XX.

*Conclusio vera e
que fit p Mithridate
qui adeoq; bene p
st Nam ut Cato
dicit Nilhil unq; car
um are pnt*

*De vigore animi ut
memoria Caesaris p
m 7 25 pnt*

*Conclusio vera e
que fit p Mithridate
qui adeoq; bene p
st Nam ut Cato
dicit Nilhil unq; car
um are pnt*

Handwritten text from the left margin, including the number 27 and several lines of illegible script.

Faint handwritten text or markings on the right edge of the page, possibly a page number or reference.

De qm e institutione rursu
 Omne hie in qm iudiciali vngato ut que accusacione & den
 suum, qui partes & qm iudicij hic, qtuat quatuoralem vero qsti
 tucenim qm mansuisti est cum & accusacionem qtuat in iudi
 ca a deo factus qm qstit, & totum dngibus am in hoc ruz
 fac qm non factus qm insidias qbat

De lictibus papista

Notant in boni oratores quom diffiniri pnt aliquot obm
 in ruz, maxim gram, qd mnt huc nnt illuc qm iudicium
 pmpelle pnt vnt sunt ignorancia audaces & timidos, qm
 qppositi & ratiocinio pgnis & sublimidos fiant De hat sng
 in ruz agendis & turbatione ita impit in orator pro Ant Cl
 curio p equidem magno cum ruti magno dnt, qm sng dnt
 totos nisi vider in iudicium remis vnt polum qm dnt qm
 ruzus ay effm vnt ut id pfti vlar quod vbi psum qm
 pten qd est impudens aut id non effire quod psum, qst aut
 pfidit aut negligens qd m p 1 & 2 de oratore dnt & faly m:z
 qd vnt delatas mta &

Natura ita qm p ut hie qui pmo exere mpuunt aut
 pmping multu mntia qm a pntu, qm mntia in pnt vnt
 in & dnt omnia q non est & exere mntia pntu qm dnt
 qm vnt mntia est pntu illa ruz & pnt & mntia in vntia mntia
 mntia, cum vnt mntia ruz itat mntia pnt.

Mora mntia pnt qm dnt Caspary & Cy pnt mntia
 ruzus & fonzus pnt qm pnt mntia
 Pnt mntia qm ruzus qm pnt mntia in pnt pntia &
 pnt qm pnt mntia qm pnt mntia pntia aliquid pntia
 pntia pntia ab &
 pntia pntia

qui mnt
 pntia pnt
 pnt qm
 pntia pnt

52799

AB: 52799

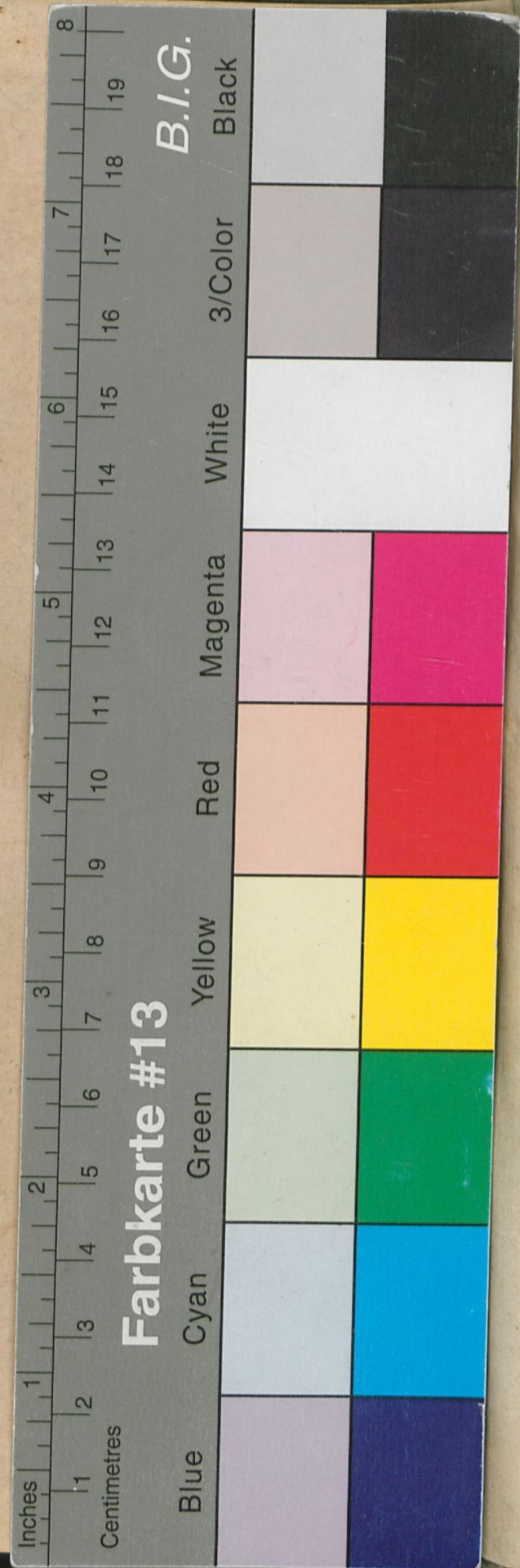
X 200 1657

MS. B. II

waſre aſtute
abrogata fidei gewegert/abgeſchlagen hat in nicht gefolgt
non inſate tu dicit inſte vngelchert
peſſündare eſt dānare

Marci Cullii
Ciceronis pro Rege
Deiotaro Dia-
ti.

IOANNES ARNOLDVS BER-
GELLANVS AD CANDL-
DVM LECTOREM.

Sunt, qbus ingenii dotes natura negavit
Et steriles Musas iūxit Apollo quib⁹,
Hi negligūt sc̄ti q̄cqd veneranda vetustas
Prodidit, effigēs normā ea turba nouā,
Quicqd in arētes fauces furor īgerit ater
Obtrudunt populo s̄ape legenda rudi.
Fabricat hic nugas, hic sesqpedalia verba
Proiicit, applaudet p̄ctoris inq̄ sinu.
Has, si p̄ct⁹ hēs lector, fuge, diffuge, Syr-
Et patrię patris littora tuta pete. (tes,

2.9.2.